

end da vi begyndte her i Oktober og havde Finansloven til 1ste Behandling, at det blev erkendt fra Socialdemokratiets Side, at det var væsentlige Forslag, der laa fremme, og at det vilde være ønskeligt, at de bleve førte igennem. Men den Gang tilsagde man os ganske vist ikke nogen stærk Støtte i Arbejdet for at faa dem igennem, den Gang talte man om Opløsning af Landstinget — som man saa ofte har gjort — og ønskede i Virkeligheden en Kamp. Det har nu ikke kunnet lykkes. Og nu kommer man med et Forslag her, som, hvis virkelig Folketinget vilde forlade det Arbejde, som det staar midt i, vilde betyde, at man forlod Arbejdet paa Marken for at løbe ud i Mosen efter en politisk Lygtemand, vilde føre til, at vi alle sammen vilde ende i Sumpen uden at faa noget som helst ført igennem. Og det Program, som da først og fremmest vilde være sveget, var det Program, som det ærede Medlem for Københavns 12te Valgkreds (Wiinblad) i sin Tid saa stærkt forfægtede, idet han udtalte, at man skulde arbejde paa sociale Reforme; derigennem skulde man opnaa en Demokratisering af Grundloven og give Grundloven et Indhold. Det vilde man ganske vist ikke naa noget som helst af, hvis man fulgte den Vej, som de Herrer her have anvist os.

Min Mening er den, at vi, nu da vi staa i Arbejdet, bør fortsætte og se at faa et Resultat ud af Arbejdet. Skulde det mislykkes, ja, da maa man jo sige, at saa har det vist sig, at saa kan man ikke venté at faa virkelige Resultater med den Forfatning, vi have. Skulde det mislykkes at faa de Reforme førte igennem, som vi arbejde for, og skulde det vise sig, at Spændingen imellem Tingene er saa stor, at de to Ting, saaledes som de ere sammensatte efter Forfatningen af 1866, i Virkeligheden ikke kunne arbejde sammen, saa er Tiden inde til at tage Forfatnings-spørgsmaalet op og skabe sig en Forfatning, som virkelig kan bruges, og som virkelig kan skaffe Landet de Reforme, som Folket trænger til, og som Folket med Rette stiller Krav om. Det er Vejen, det er det, man skal gøre, men selv det vil man ikke opnaa ved det Forslag, som her foreligger, thi dette Forslag vilde, selv om det blev gennemført, jo ingeniunde gøre Spændingen mellem de to Ting mindre. Vi vilde jo beholde en Forfatning, der var ligesaa vanskelig at arbejde med som den nuværende. Det vilde ikke paa nogen Maade ændre de Vanskeligheder, vi nu have, idet det jo fuldt og klart lader den

privilegerede Valgret bestaa i det Omfang, hvori den blev sat ind i Forfatningen af 28. Juli 1866.

Her er ikke Spørgsmaal om, hvorledes man stiller sig til Kvinders Valgret; der er aldeles ikke Spørgsmaal herom. Dette Spørgsmaal løses praktisk alene, hvad Sindelaget angaar, derved, at vi faa gennemført Loven om den kommunale Valgret. Det er saa ogsaa min Tro, at ligesom man i andre Lande er kommen til, at Kvinderne faa politisk Valgret, komme vi ogsaa til det her i Landet. Det er der for mig ikke nogen Tvivl om. Men det er ikke Hovedsagen. Hovedsagen er den: Skal Rigsdagen nu optage en Forhandling om Ændringer i Grundloven paa de Punkter, her er foreslaaet, og derigennem rejse en Kamp, som i Virkeligheden fører os bort fra det Grundlag, vi staa og arbejde paa, og som i Virkeligheden ikke vil skabe en Forfatning, der paa noget Punkt hjælper os til bedre Arbejdsvilkaar, end vi nu have.

Saaledes ser jeg paa Sagen og kan derfor ikke tilraade det høje Ting at gaa den foreslaaede Vej, og derfor kan jeg heller ikke anbefale det høje Ting at stemme for det foreliggende Lovforslag.

Ordføreren for Forslagsstillingerne (Borgbjerg): Der var i den højtærede Konseilspræsidents Foredrag meget ringe Realitet. Der var kun lige ved Slutningen en forbigaaende, ganske parentetisk Bemærkning, som jeg i og for sig glædede mig over. Den højtærede Konseilspræsident nævnte til Slut ganske i Forbigaaende, at Kvinderne en Gang vilde faa politisk Valgret. Jeg understreger denne Bemærkning, idet det har sin Betydning, at Konseilspræsidenten har udtalt dette og dermed anerkendt, at Maalet for vort Lovforslag er berettiget og ogsaa en Gang vil blive realiseret. Men jeg beklager unægtelig samtidig, at det kun var en lille strejffvis Bemærkning med Slutningen af Foredraget, og den højtærede Konseilspræsident føjede da ogsaa umiddelbart efter til, at det lagde han ingen Vægt paa. Ellers var der kun grumme lidt Realitet i den højtærede Konseilspræsidents Foredrag.

Konseilspræsidenten holdt sig væsentligt til Formen for vort Forslag og til, hvad han kaldte vor Taktik i denne Sag. Hvad Formen angaar, fandt den højtærede Konseilspræsident, at vort Forslag ikke var klart, men han belagde ikke denne Paastand med noget Bevis. Han sagde